

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Antonína Koukala a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci **žalobce M. S.,** proti **žalovanému Ministerstvu obrany se sídlem Tychonova 1, Praha 6,** o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 6. 2000, č. j. 45/3-3023/200-3071,

takto:

I. Rozhodnutí Ministerstva obrany za dne 5. 6. 2000, č. j. 45/3-3023/2000-3071 **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen zaplatit** žalobci na náhradě nákladů řízení částku 1000 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci rozsudku.

Odůvodnění:

Žalobce se domáhá přezkoumání shora uvedeného rozhodnutí žalovaného, kterým bylo nevyhověno odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Vojenského úřadu sociálního zabezpečení ze dne 11. 8. 1995, č. j. 53403309457603/5, kterým byl žalobci odejmut výsluhový příspěvek přiznaný žalobci rozhodnutím Vojenského úřadu sociálního zabezpečení ze dne 2. 5. 1995, č. j. 53403309457603.

Žalobce v žalobě namítá, že správní orgán prvního stupně při rozhodování o přiznání a odebrání výsluhového příspěvku postupoval v rozporu se zákonem č. 71/1967 Sb., o správním řízení, čímž byla dotčena práva žalobce jakožto účastníka správního řízení. Žalobci nebyla dána možnost seznámit se s důkazy, na základě kterých bylo ve věci rozhodnuto, vyjádřit se k nim a navrhovat nové důkazy, které mohou mít vliv na vlastní rozhodnutí. Zejména žalobci nebyla dána možnost vyjádřit se k dobám, které byly vyloučeny z doby služby v ozbrojených silách podle § 33 odst. 9 zákona č. 76/1959 Sb., ve znění zák. č. 34/1995 Sb. Žalobce podává proti vyloučeným dobám námitky v tom smyslu, že správní

orgán vycházel při rozhodování o odebrání výluhového příspěvku pouze ze základních rozkazů o ustanovování do funkcí, doba ustanovení do funkce však nemusí být totožná s dobou skutečného výkonu funkce. Žalovaný namítá, že co se týká doby od 23. 1. 1975 – 3. 10. 1976, do funkce ZVP 8. motostřelecké roty nastoupil žalobce až v měsíci květnu1975, do té doby vykonával funkci velitele čety u 65. motostřeleckého pluku. Dále žalobce sedm měsíců vykonával funkci velitele 8. motostřelecké roty z důvodu dlouhodobé pracovní neschopnosti velitele roty. V době od 4. 10. 1976 do 28. 8. 1977 žalobce absolvoval v období od 3. 1. 1997 do 30. 3. 1977 tříměsíční přípravný kurs pro studium na vojenské vysoké škole. V době od 8. 10. 1984 do 27. 3. 1989 byl žalobce ze zdravotních důvodů převelen do Ostrova nad Ohří a ustanoven do funkce propagandisty. Dle svého tvrzení však žalobce ve skutečnosti vykonával funkci kulturně výchovné činnosti a materialisty. Na základě dosahovaných výsledků byl žalobce ustanoven do funkce staršího instruktora materiálně technického zabezpečení 20. motostřelecké divize. S ohledem na výše uvedené okolnosti, které mohou mít vliv na délku vyloučených dob a tím i na dobu přiznání výsluhového příspěvku, navrhuje žalobce, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc vrátil žalovanému k novému projednání.

Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě k námitce žalobce, že se neměl možnost vyjádřit k důkazům, na základě kterých bylo rozhodováno o úpravě výsluhového příspěvku účinností od 1. 4. 1995, uvádí, že se jedná o řízení, kdy není povinností správního orgánu nařizovat ústní jednání. Rovněž nebyly předkládány žádné důkazy, neboť doby služby rozhodné pro přiznání výsluhového příspěvku jsou pro účely ověření nároku na výsluhový příspěvek evidovány ex officio, kdy doba služby je evidována podle § 33 odst. 9 zák. č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů, stejně jako doba podle předpisů o sociálním zabezpečení. Uvedené rozhodné doby se evidují průběžně a nezávisle na vůli jmenovaného, tak jak postupně procházel v rámci výkonu služby jednotlivými funkcemi. Pokud se týká námitek, že se žalobce nemohl vyjádřit k dobám, které byly vyloučeny z doby služby podle § 33 odst. 9 zák. č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů, jedná se o stejný problém. Tyto doby vyplývaly ze služebního zařazení na uvedené funkci a byly evidovány ex officio, kdy zařazení na funkci je rozhodující právní skutečností, na které nic nemůže změnit subjektivní vyjádření žalobce. Jako důkaz žalovaný přikládá „Protokol o prověření průběhu služby podle zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů Vojenského útvaru 5417 ze dne 10. 7. 1995, který osvědčuje doby vyloučené podle zákona č. 34/1995 Sb., a který je výpisem z osobní karty jmenovaného, na které je evidován veškerý průběh služby od nástupu do služebního poměru až do doby jeho ukončení. Závěrem žalovaný navrhuje žalobu zamítnout a potvrdit rozhodnutí žalovaného v celém rozsahu.

Ze správního spisu předloženého žalovaným vyplývá, že žalobce podal dne 1. 9. 1995 odvolání proti rozhodnutí Vojenského úřadu sociálního zabezpečení ze dne 11. 8. 1995, č. j. 53403309457603/5. V odvolání žalobce uvedl, že se odvolává proti započteným rokům. Dne 14. 3. 2000 žalobce podal návrh na zahájení řízení podle zák. č. 221/1999 Sb., neboť dle názoru žalobce přijetím zákona č. 221/1999 Sb., byly opětovně upraveny podmínky pro přiznání výsluhového příspěvku a žalobce má za to, že i on splňuje podmínky pro jeho přiznání. Proto navrhuje, aby na základě výše uvedených skutečností bylo zahájeno nové řízení o přiznání výsluhového příspěvku za jím odpracovaných 24 roků v armádě, s platností od 1. 12. 1999. Vojenský úřad sociálního zabezpečení dopisem ze dne 20. 4. 2000 č. j. 520215/351-403 žalobci sdělil, že řízení o výluhových nárocích žalobce bylo již pravomocně ukončeno rozhodnutím žalovaného o odvolání žalobce. Dále Vojenský úřad sociálního zabezpečení uvedl, že nároky žalobce byly posuzovány podle předpisů tehdy

platných, výsluhové náležitosti nemohou být tedy žalobci opětovně přiznány na základě zákona č. 221/1999 Sb., a to tím spíše, že žalobci skončil služební poměr v roce 1995 podle zák. č. 76/1959 Sb., a v průběhu služebního poměru vojáka z povolání žalobce nebyl zařazen v bývalé vojenské kontrarozvědce a následně ve vojenském obranném zpravodajství a nemohl tedy být reatestován podle RMO č. 015/90 – viz ust. §165 odst. 8 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. Žalobce proto nesplňuje podmínky pro zahájení řízení o zpětném přiznání výsluhového příspěvku podle § 165 odst. 8 zák. č 221/1999 Sb., o vojácích z povolání. Žalobce k výše uvedenému podal dne 19. 5. 2000 stížnost, ve které uvedl, že žádné rozhodnutí odvolacího orgánu neobdržel, proto takové rozhodnuti nemohlo nabýt právní moci. Současně žalobce žádal o doručení rozhodnutí odvolacího orgánu. Dopisem ze dne 30. 5. 2000, č. j. 520215/351-403 Vojenský úřad sociálního zabezpečení odpověděl žalobci, že jeho odvolání ze dne 1. 9. 2000 omylem nebylo dosud postoupeno odvolacímu orgánu a nebylo o něm tedy dosud rozhodnuto. Dne 5. 6. 2000 žalovaný rozhodnutím č. j. 45/3-3023/2000-3071 odvolání žalobce nevyhověl a napadené rozhodnutí v plném rozsahu potvrdil s tím, že podle „Protokolu o prověření průběhu služby podle zákona č. 34/1995 Sb., kterým se doplňuje zákon č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů“, který vypracoval personální úřad MO dne 10. 7. 1995, byla doba 11 roků a 2 měsíce podle ust. § 33 odst. 9 písm. c) zák. č. 76/1959 Sb., vyloučena z doby služby rozhodné pro nárok na výsluhový příspěvek a jeho výši. Službu v ozbrojených silách konal žalobce celkem po dobu 24 roků a po vyloučení shora uvedené doby činí započitatelná doba služby žalobce rozhodná pro nárok na výsluhový příspěvek a jeho výši 12 roků 9 měsíců a 9 dnů. Žalobci tedy náležel výsluhový příspěvek dle ust. § 33 odst. 1 písm. b) zák. č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků jen do 31. 3. 1997.

Spis dále osahuje samostatný list označený „Výpočet výsluhového příspěvku“, kde je mj. uvedena započitatelná doba služby rozhodná pro výši výsluhového příspěvku v trvání 12 roků, 9 měsíců a 9 dnů, tj. 12 ukončených roků s tím, že vyloučená doba služby nezapočitatelná pro výši výsluhového příspěvku činí od 23. 1. 1975 do 28. 8. 1977 a od 13. 8. 1980 do 27.3. 1989 celkem 11 roků, 2 měsíce a 21 dnů.

Ve správním spisu je dále založen „Protokol o prověření doby konání služby podle zákona č. 34/1995 Sb., kterým se doplňuje zákon č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů“, v němž je rozepsána vyloučená doba žalobcovy služby.

Podáním ze dne 14. 10. 2000 žalobce dále uvedl, že má za to, že skutkový stav věci byl posouzen správním orgánem pouze z písemných podkladů, nebylo vycházeno ze skutečného stavu věci. Nedostatečným posouzením skutkového stavu věci došlo dle žalobce k nesprávnému vyloučení jím odsloužené doby. Ve skutečnosti měly být vyloučeny kratší doby, ve kterých žalobce vykonával zákonem vymezené funkce.

Věc nebyla skončena Vrchním soudem v Praze do 31. 12. 2002, proto byla podle ustanovení § 132 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), postoupena Nejvyššímu správnímu soudu k dokončení řízení podle ustanovení části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. – tedy v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu. Nejvyšší správní soud tedy přezkoumal napadené rozhodnutí a došel k závěru, že žaloba je důvodná.

Pro organizaci a řízení o výsluhových náležitostech a jejich výplatě platí dle § 142 odst. 4 zák. č. 221/1999 Sb. mimo zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, (dále jen „zákon č. 221/1999 Sb.“), také ustanovení § 9, § 110 – 112 a § 117 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci

provádění sociálního zabezpečení. Dle § 112 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení pro řízení ve věcech důchodového pojištění příslušníků ozbrojených sil platí obdobně ustanovení hlavy druhé a páté, s výjimkou § 82, 83, § 88 odst. 2 a 3, § 109. Dle § 108 zák. č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení pokud tento zákon nestanoví jinak, platí pro řízení ve věcech nemocenského pojištění a důchodového pojištění a pro řízení ve věcech pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti obecné předpisy o správním řízení. Zákon přitom poznámkou pod čarou odkazuje na zákon. č. 71/1967 Sb., o správním řízení (dále jen „správní řád“).

Co se týče postupu Vojenského úřadu sociálního zabezpečení v řízení o odejmutí výsluhového příspěvku, zde měl správní orgán postupovat s ohledem na dobu svého rozhodování dle ust. § 33c odst. 5 zákona č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, (dále jen „zákon. č. 76/1959 Sb.“), podle kterého pokud v tomto zákoně nebo v prováděcích předpisech není stanoveno jinak, platí pro organizaci a řízení o dávkách podle tohoto zákona obecně závazné právní předpisy o organizaci a řízení v sociálním zabezpečení. Poznámka pod čarou přitom odkazuje na zákon č. 100/1988 Sb., ve znění pozdějších předpisů a vyhlášku federálního ministerstva práce a sociálních věcí č. 149/1988 Sb., kterou se provádí zákon o sociálním zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 126 zák. č. 100/1988 o sociálním zabezpečení pokud tento zákon nebo zákony národních rad o působnosti orgánů republik v sociálním zabezpečení nestanoví ve věcech sociální péče odchylky od obecných předpisů o správním řízení, platí tyto předpisy. Vojenský úřad sociálního zabezpečení měl tedy také postupovat v souladu s ustanoveními správního řádu.

Podle ustanovení § 33 odst. 1 správního řádu má účastník řízení právo navrhovat důkazy a jejich doplnění a klást svědkům a znalcům otázky při ústním jednání a místním ohledání. Správní orgán je povinen dát účastníkům řízení možnost, aby se před vydáním rozhodnutí mohli vyjádřit k jeho podkladu i ke způsobu jeho zjištění, popřípadě navrhnout jeho doplnění (§ 33 odst. 2 správního řádu). Postup podle uvedeného ustanovení nebyl v řízení dodržen. Podle obsahu správního spisu žalobce nebyl seznámen s podklady, na jejichž základě došlo k vyloučení dob činné služby a nebyla mu dána možnost se k nim vyjádřit. Soud tedy souhlasí s námitkou žalobce, že správní orgán prvního stupně porušil § 33 odst. 1 správního řádu, tato vada přitom zásadně narušuje právo žalobce na spravedlivý proces a může mít za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé.

Žalobce v žalobě zejména namítá, že mu nebyla dána možnost vyjádřit se k dobám, které byly vyloučeny z doby služby v ozbrojených silách podle § 33 odst. 9 zákona č. 76/1959 Sb. Tuto skutečnost žalobce uvedl (byť podstatně stručněji) také ve svém odvolání ze dne 1. 9. 1995. Žalobce v tomto svém odvolání uvádí, že odvolání dále doplní, již tak ale neučinil. Dle § 59 odst. 1 správního řádu odvolací orgán přezkoumá napadené rozhodnutí v celém rozsahu. Dle § 47 odst. 3 správního řádu v odůvodnění rozhodnutí správní orgán uvede, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých rozhodoval. Bylo tedy povinností žalovaného odvoláním napadené rozhodnutí v celém rozsahu přezkoumat, a to zejména s přihlédnutím k žalobcovým námitkám týkajících se započtených dob služby. To však žalovaný neučinil, když ve svém rozhodnutí pouze uvádí, že podle „Protokolu o prověření průběhu služby podle zákona č. 34/1995 Sb., kterým se doplňuje zákon č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů“, který vypracoval personální úřad MO dne 10. 7. 1995 (dále jen „Protokol o prověření průběhu služby“), byl žalobce zařazen na funkcích uvedených v § 33 odst. 9 písm. c) zák. č. 76/1959 Sb. v rozhodnutí následně uvedených dobách. Dále bylo v rozhodnutí uvedeno, že celkem činí

tato doba, která byla žalobci dle ust. § 33 odst. 9 písm. c) zák. č. 76/1959 Sb. vyloučena z doby služby rozhodné pro nárok na výsluhový příspěvek a jeho výši 11 roků, 2 měsíce a 21 dnů. Službu v ozbrojených silách konal žalobce celkem po dobu 24 roků a po vyloučení shora uvedené doby činí započitatelná doba služby žalobce rozhodná pro nárok na výsluhový příspěvek a jeho výši 12 roků 9 měsíců a 9 dnů. Žalobci tedy náležel výsluhový příspěvek dle ust. § 33 odst. 1 písm. b) zák. č. 76/1959 Sb. jen do 31. 3. 1997. Toto odůvodnění rozhodnutí žalovaného jakožto odvolacího orgánu je nedostatečné, neboť žádným způsobem nevyvrací námitku žalobce týkající se vyloučených dob služby. Nelze přijmout námitku žalovaného, že doby služby rozhodné pro přiznání výsluhového příspěvku jsou pro účely ověření nároku na výsluhový příspěvek evidovány ex oficio, kdy doba služby je evidována podle § 33 odst. 9 zák. č. 76/1959 Sb., stejně jako doba podle předpisů o sociálním zabezpečení, a že uvedené rozhodné doby se evidují průběžně a nezávisle na vůli jmenovaného, tak jak postupně procházel v rámci výkonu služby jednotlivými funkcemi. To platí i o dobách, které byly vyloučeny z doby služby podle § 33 odst. 9 zák. č. 76/1959 Sb. Také tyto doby vyplývaly dle žalovaného ze služebního zařazení na uvedené funkci a byly evidovány ex officio, kdy zařazení na funkci je rozhodující právní skutečností, na které nic nemůže změnit subjektivní vyjádření žalobce. Jako důkaz žalovaný připojil „Protokol o prověření průběhu služby“, který osvědčuje doby vyloučené podle zákona č. 34/1995 Sb., a který je výpisem z osobní karty jmenovaného, na které je evidován veškerý průběh služby. K námitce žalovaného, že doby služby rozhodné pro přiznání výsluhového příspěvku jsou pro účely ověření nároku na výsluhový příspěvek evidovány ex officio průběžně a nezávisle na vůli jmenovaného, stejně jako doby, které byly vyloučeny z doby služby, soud uvádí, takováto evidence slouží pouze pro vnitřní potřebu zaměstnavatele, není nikterak závazná a nenapadnutelná. To se týká i „Protokolu o prověření průběhu služby“. Z tohoto protokolu není zřejmé, kdo jej vyhotovil, je opatřen pouze razítkem „Vojenský útvar 5417“ a podpisem. Pokud tedy žalobce v žalobě namítal, že s vyloučenými dobami služby nesouhlasí, byl žalovaný povinen se s touto námitkou žalobce vypořádat, zejména vyvrátit pochybnosti o tom, zda doby služby, tak jak byly evidovány, skutečně odpovídaly dobám služby žalobce, což žalovaný neučinil. Tím žalovaný podstatným způsobem porušil ustanovení o řízení před správním orgánem, přičemž toto porušení mohlo mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 76 odst. 1 písm. c) s. ř. s.]. Jelikož žalovaný své rozhodnutí dostatečně neodůvodnil, ani ohledně podřazení dob označených v rozhodnutí pod doby vyloučené ze započtu dob služeb, je jeho rozhodnutí ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů rozhodnutí.

Ze shora uvedených důvodů soud zrušil rozhodnutí žalovaného pro vady řízení bez jednání podle § 76 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Soud neshledal důvod k současnému zrušení rozhodnutí vydaného v 1. stupni, když se jím bude žalovaný znovu zabývat v řízení odvolacím.

O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce měl v tomto řízení úspěch, má tedy právo na náhradu nákladů řízení. Ty jsou tvořeny částkou 1000 Kč za zaplacený soudní poplatek, soud proto uložil žalovanému uhradit žalobci částku 1000 Kč v obvyklé lhůtě.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. dubna 2004

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu